

آرین وزیردفتري، نویسنده و کارگردان «بی‌رویا»:

«بی‌رویا» یک فیلم معمایی است

■ تبسم کشاورز

«بی‌رویا» هراس و معما را از نامش آغاز می‌کند. آرین وزیردفتري کارگردان «بی‌رویا» معتقد است در این فیلم جسارت بیشتری نسبت به فیلم‌های کوتاه‌ش به خرج داده و مسیر پیچیده‌تری را برای مخاطب طراحی کرده است. این فیلم اولین اثر بلند سینمایی آرین وزیردفتري به تهیه‌کنندگی هومن سیدی و سعید سعدی است. این فیلمساز برای ساخت فیلمش به سراغ یک قصه متفاوت و معمایی رفته و از المان‌های سینمای اجتماعی استفاده کرده، اما به آن‌ها محدود نشده است. آرین وزیردفتري نویسنده و کارگردان «بی‌رویا» در گفت‌وگویی با «روزنامه صبا» به سوالات ما در خصوص این فیلم و چالش‌هایش پاسخ داده است که در ادامه می‌خوانید.

■ شما علاوه بر کارگردانی «بی‌رویا» نویسندگی آن را هم بر عهده داشته‌اید. در ابتدا کمی در خصوص ایده فیلمنامه و اینکه چه اندازه با فیلم‌های کوتاه شما تفاوت دارد بگویید.

«بی‌رویا» از نظر مضمون و قصه کمی جسورانه‌تر از کارهای قبلی من است. البته این را بگویم که مثل فیلم‌های کوتاه‌ام این رویکرد را داشتم که توقعات بیننده را برآورده نکنم و به تدریج انتظارات مخاطب را زیر سوال ببرم، فکر می‌کنم «بی‌رویا» هم مانند بقیه آثارم سراسر نیست. حقیقتاً سعی کردم این تفاوت در کار بلندم اتفاق بیفتد اما در عین حال این قضیه برایم بسیار اهمیت داشت که بیننده بتواند قصه را دنبال کند و باعث عدم تمرکز او نشوم که کار را از جایی به بعدرها کند.

■ در «بی‌رویا» با چه قصه و ژانری مواجه هستیم؟

بیشتر می‌توان گفت «بی‌رویا» یک فیلم معمایی است. یعنی فیلم از المان‌های سینمای اجتماعی استفاده می‌کند اما به آن‌ها محدود نمی‌شود. اوایل فیلم ممکن است بیننده احساس کند با فیلمی اجتماعی طرف است، اما به مرور تغییر شکل پیدا می‌کند.

از این نظر فکر می‌کنم فیلم ترکیبی از ژانرهای متفاوت است. خیلی کنجکاو هستم بدانم برخورد مخاطبی که به دیدن فیلم‌های اجتماعی عادت کرده با «بی‌رویا» چگونه خواهد بود.

■ از نگاه شما معضل عمده فیلمنامه‌نویسان چیست؟ تفاوت بسیار است بین حرف‌های خوب زدن و خوب حرف زدن، بسیاری از فیلم‌ها، مفاهیم معتبری دارند اما لزوماً در این فیلم‌ها افراد حرف‌های مهمی نمی‌زنند. در واقع مفهوم در دل رویداد حس نمی‌شود.

من دقیقاً به این موضوعی که شما اشاره کردید واقف بودم، به همین دلیل می‌توان گفت حدود دو سال گذشت تا فیلمنامه بعدی‌ام را بنویسم، یعنی می‌دانستم مدیوم نوشتن فیلم بلند پروسه متفاوتی دارد. وقتی وارد سینمای ایران می‌شوید متوجه این مسئله هم می‌شوید که فیلمنامه خوب همیشه یکی از ضعف‌های سینمای ما بوده است، در واقع پاشنه آشیل فیلم‌ها، فیلمنامه است. نوشتن فیلمنامه خوب کار بسیار دشواری است، نه به این معنی که خلاق بودن یا ایده جالب داشتن کار سختی است، بلکه به این معنی که

کار مستمر روی یک فیلمنامه و رها نکردنش در زمانی که فیلم اولت هست و اصلاً مشخص نیست به ساخت می‌رسد یا نه پیچیده است. دومین موضوع هم از نظر من تسلط پیدا کردن به تکنیک‌های فیلمنامه‌نویسی است که این کار هم بسیار دشوار است.

■ دلیل نبود فیلمنامه خوب در سینمای ایران چیست؟

متأسفانه، سینمای ایران هیجان زده است، حتی حاضر هستند پول زیادی را برای تولید خرج کنند، اما پروسه زمان‌بری مثل فیلمنامه‌نویسی که خروجی عینی ندارد ته‌صف قرار می‌گیرد. در واقع می‌خواهند سریع‌تر به مرحله ساخت برسند و این قضیه باعث ضعف فیلم‌ها می‌شود.

■ از همکاری با هومن سیدی که یکی از تهیه‌کنندگان فیلم شماست بگویید.

چندین سال پیش هومن سیدی داور جشنواره‌ای بودند که من در آن اثری داشتم. خوشبختانه فیلم من در آن جشنواره دیده شد و جایزه گرفت. بعد از این قضیه ایشان به من گفتند هر زمان قصد داشتی کار بلندی بسازی من را در جریان بگذار شاید توانستم کمکی کنم. در کل حمایت از استعدادهای جوان همیشه دغدغه آقای سیدی بوده است. خلاصه از آن ماجرا چندین سال گذشت تا من سر ساخت «بی‌رویا» با آقای سعید سعدی آشنا شدم. آقای سعید سعدی و هومن سیدی سر این فیلمنامه معتمدترین آدم‌هایی بودند که من می‌شناختم. ابتدا آقای سعید تهیه‌کنندگی کار را بر عهده گرفتند و بعد آقای سیدی به گروه ما اضافه شدند. حقیقتاً قدردان این عزیزان هستم، چون در شرایط کرونا که سرنوشت فیلم و اکران‌ها متوقف شده بود ریسک بزرگی کردند.

■ کمی در خصوص چالش‌های ساخت فیلم آن هم در زمان کرونا بگویید.

در زمان ساخت «بی‌رویا» هنوز واکسن نیامده بود به همین خاطر استرس کرونا مدام وجود داشت. ما لوکیشن‌های داخلی متمرکزی داشتیم که به ناچار چند روز باید در همان محیط می‌ماندیم اما خوشبختانه اتفاق بدی نیفتاد و در آن ایام کسی مبتلا به کرونا نشد.

■ چگونه به این ترکیب بازیگران رسیدید، آیا نقش‌ها از پیش برایشان نوشته شده بود؟

کاراکتر «شادی کرم‌رودی» را به واسطه همکاری‌های قبلی و بر مبنای اینکه او قرار است بازی کند نوشتم. حقیقتاً سه بازیگر اصلی فیلم نقش‌هایشان برای مخاطب ایرانی، پیچیده و حتی غیر آشناست. ایفای این نقش‌ها، هم حساس بودند و هم انرژی

و تمرکز زیادی را از بازیگران می‌گرفتند. خوشحالم که آقای صابر ابر و خانم طناز طباطبایی از همان ابتدا از متن خوششان آمد و برای بازی در «بی‌رویا»، کارهای دیگری که همزمان به آن‌ها پیشنهاد شده بود نپذیرفتند، تا کنار ما باشند.

■ از نگاه شما فیلم «بی‌رویا»

چه نقاط قوت و شاخصه‌هایی دارد که هم نظر مردم و منتقدین را جلب کند و هم در کارنامه کاری شما یک اثر ماندگار باشد؟

«بی‌رویا» سعی دارد قصه‌پردازی کند. یعنی قصه‌اش کنجکاو را برمی‌انگیزد. فکر می‌کنم از این مدل فیلم‌هایی هست که ضمن اینکه بیننده یک سری سوالات در پایان دارد، اما می‌تواند با فیلم همراهی کند. البته این سوالات از جنس گیج و گنگ بودن همه چیز نیست، منظورم این است که بیننده را کنجکاو می‌کند تا شاید دوباره کار را تماشا کند. به عقیده من برد اصلی «بی‌رویا» در این است که فیلم در چیزی که فقط تو می‌بینی خلاصه نمی‌شود و سعی می‌کند لایه‌های دیگری هم داشته باشد.

■ می‌توان گفت «بی‌رویا» فیلمی است که مخاطب را به اندیشیدن وادار می‌کند؟

یکی از چیزهایی که در «بی‌رویا» برایم بسیار مهم بوده و به نظرم در شاکله کار دیده می‌شود همین موضوع است که مخاطب با دیدن فیلم من با یک سری سوالات مواجه شود و نسبت به مفاهیمی که اطراف خودش وجود دارد کنجکاو تر شود.

■ چقدر امیدوارید که در روز اختتامیه بین کاندیدها و برنده‌های سیمرغ باشید؟

جوایز فجر به ترکیب داوران بستگی دارد. از آنجایی که همه فیلم‌ها را ندیده‌ام نظر دادن کار سختی است. به عقیده من «بی‌رویا» در بخش بازیگران، فیلمنامه، طراحی صدا و موسیقی نکات برجسته‌ای دارد که امیدوارم مورد توجه هیئت داوران قرار بگیرد.

متأسفانه، سینمای ایران

هیجان زده است، حتی حاضر

هستند پول زیادی را برای تولید

خرج کنند اما پروسه زمان‌بری

مثل فیلمنامه‌نویسی که خروجی

عینی ندارد ته‌صف قرار

می‌گیرد. در واقع می‌خواهند

سریع‌تر به مرحله ساخت برسند

و این قضیه باعث

ضعف فیلم‌ها می‌شود

✎ نظر شما در خصوص جشنواره فجر

امسال چیست؟

یکی از نکات منفی جشنواره فجر

امسال به نظرم ترسیدن یکسری از

فیلم‌ها به جشنواره است که بزرگ‌ترین

نقطه ضعف جشنواره محسوب می‌شود.

در مقابل اگر بخواهم به نکات جالب

توجه جشنواره اشاره کنم یکی از آن‌ها

انتخاب فیلم‌اولی‌ها بوده است. به نظرم

هیئت داوران مصمم بوده‌اند که فضا را

برای فیلمسازان جوان و کار اولی بازتر

کنند، البته در این بین عده‌ای به این

موضوع فکر می‌کنند که ما این اسامی

را نمی‌شناسیم و ممکن است همین مسئله باعث

شود مشتاق دیدن کارها نباشند. من امیدوارم این

اظهار نظر‌ها را به بعد از جشنواره و دیدن کارها موکول

کنند. این را از یاد نبریم که سال‌های زیادی، افراد بزرگی

در جشنواره حضور داشتند، اما خروجی جشنواره،

فیلم‌اول و دومی‌ها بوده‌اند. به نظرم باید این گارد را

کنار بگذاریم.

